

جمعیت زیر خط فقر در سه سال اخیر دو برابر شد

رییس موسسه مطالعات دین و اقتصاد عنوان کرد

فرشاد مومنی رییس موسسه مطالعات دین و اقتصاد با مدیران و برخی پژوهشگران موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی دیدار و گفتوگو کرد. وی در این جلسه اظهار کرد: هر میزان تلاش‌های ارزشمند انجام شده در زمینه ثبت و ضبط اطلاعات و انتقال به مدیریت جدید با دقت و هوشمندی بیشتری صورت گیرد، می‌توان گفت به همان میزان، به وظیفه تاریخی و ملی خودتان عمل کرده‌اید و هر میزان هم تیم جدید بتواند قدرشناس این ذخیره دانایی باشد در واقع شما پژوهشگران به خواسته خود رسیده‌اید. این استاد دانشگاه با اشاره به نگارش کتاب خود با عنوان «مرزهای دانش توسعه» گفت: در این کتاب به مسیری که اندیشه توسعه طی کرده و در هر دوره به وجه‌های فرهنگی، سیاسی و اقتصادی پرداخته شده است و ۷ گروه نشانه و استدلال مطرح است که نشان می‌دهد وجه اجتماعی حیات جمعی در قرن ۲۱؛ منزلت ابرتعیین‌کننده پیدا کرده است یعنی مهم‌ترین عامل بقای ظهور و سقوط حکومت‌هاست که بیش از هر چیز تابع میزان و کیفیت اهتمامی است که در هر دوره به امور اجتماعی می‌شود.

در مسائل اجتماعی شاهد بی‌هنجاری هستیم

وی با بیان اینکه تمام مطالعات آینده شناختی که در زمینه توسعه انجام شده روی مسائل اجتماعی تمرکز و تاکید دارد، گفت: امیدوارم به گوش مسوولان برسد متأسفانه، ما شاهد آشفتگی‌ها و بی‌هنجاری‌هایی هستیم. یک زمانی در مقام تحلیل روی عواملی دست می‌گذاریم و چشم‌انداز مثبت و منفی داریم اما آن چیزی که نگران‌کننده می‌شود آشوبناکی غیرمعارفی است که اکنون در زمینه فهم واقعیت‌های موجود وجود دارد. رییس موسسه دین و اقتصاد تصریح کرد: فرض کنید در حیطه اجتماعی در ماه‌های اخیر یک فردی با ژست بسیار افراطی آمده که ریشه نئولیبرالیسم را خشک کند در مسند کار قرار گرفته است آن وقت در حیاتی‌ترین و اجتماعی‌ترین معاونت زیرمجموعه خود، فردی را می‌گمارد که به افراطی‌ترین وفادار به آموزه نئولیبرالیسم دستگاه قبلی که شاغل بود مشهور است. مومنی با اشاره به نتایج برخی مطالعات انجام شده در زمینه فقر که از سوی موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی انجام شده، گفت: در درجه اول اکنون بی‌سابقه‌ترین سطوح فقر اندیشه‌ای را درباره فقر شاهد هستیم؛ متأسفانه مساله فقر امنیتی شده و گفتوگو در فضای امنیتی امکان‌پذیر نیست. وی با اشاره

به نتایج به دست آمده از گزارش فقر در موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی در خصوص وضعیت نامطلوب فقر در روستاها و توجه به این نکته که جمعیت زیر خط فقر در روستاها بیش از جمعیت زیر خط فقر شهری است، گفت: گفته میشود هر سیاست فقرزایی که در دستور کار قرار میگیرد با اینکه ممکن است ابتدا به ساکن و در ظاهر بر جامعه روستایی بی‌تاثیر باشد اما نتایج آن نشان میدهد که آسیب‌پذیری جامعه روستایی از این سیاست‌ها بیشتر است. وی گفت: در سال ۱۳۸۳ بانک جهانی در مورد شوک قیمت بنزین مطالعه‌ای را انجام داد و کتابی با عنوان «اقتصاد ایران از نگاه بانک جهانی» نیز منتشر کرده. در این کتاب، آنها اظهار شگفتی میکنند، چراکه تصور اولیه‌شان این بوده که تورمزایی قیمت بنزین روی خانوارهای روستایی کمترین تاثیر را میتواند داشته باشد اما پس از انجام محاسبات به این نتیجه رسیده‌اند که زیان رفاهی خانوارهای روستایی از این بابت دو برابر خانواده‌های شهری است. البته این مساله جدیدی نیست و تمام مطالعات قبلی هم بر این موضوع تاکید دارند اما موضوعات تکان‌دهنده در حال رخ دادن است که نظام پایش ما دچار فلج مغزی شده و شاید بدیهی‌ترین چیزها را نمی‌بیند.

۲۵ درصد کل جمعیت کشور حاشیه‌نشین است

مومنی ادامه داد: در ۱۰ سال گذشته بیش از ۵ بار شاهد سبقت شاخص تورم روستایی نسبت به شهری بوده‌ایم که در هر کجای دنیا این مساله اگر رخ میداد آنها دچار نگرانی میشدند، چراکه این شاخص بر پنج مورد دلالت دارد که اساس امنیت ملی را متزلزل میکند و توسعه را ناممکن می‌سازد. وی با بیان اینکه باب اندیشه‌ورزی مساله‌محور و با کیفیت تا حد زیادی مسدود شده، اظهار کرد: کشور در ۱۰ زمینه آسیب‌پذیر شده که یکی از آنها، حاشیه‌نشینی است؛ در حال حاضر میزان جمعیت حاشیه‌نشین از ۲۵ درصد کل جمعیت کشور در حال عبور است، این مساله، نشان‌دهنده آن است که در آن دوره، به اعتبار اینکه روی ارتقای بنیه تولید فناورانه در بخش کشاورزی کار بایسته‌ای انجام نشده بود و بخش اصلی اهتمام به خدمات عمرانی و زیرساختی فیزیکی اختصاص یافت، زمانی که اولین شوک از طریق سیاست‌گذاری‌های غلط وارد شد، به هیچ‌وجه آن خدمات در آن ابعاد بزرگی که ارایه شده بود، نگهدارنده جمعیت روستایی نبود و اکنون تعداد روستاهای خالی از سکنه ابعاد نگران‌کننده‌ای پیدا کرده است. وی اظهار کرد: در موج اصلاحات ارضی می‌بینیم که فقط جمعیت نیروی فعال مهاجرت می‌کرده و پیوند و همدلی آنها با روستا از بین نمی‌رفته اما اکنون با پدیده تخلیه روستاها به طور کامل مواجه هستیم و به نظر میرسد بهتر است

در سال تدوین برنامه هفتم توسعه اهتمام ویژه در بحث حمایت اجتماعی به ویژه در مناطق روستایی داشته باشیم و به این نکات کلیدی توجه کنیم.

دو برابر شدن جمعیت زیر خط فقر در سه سال اخیر

مومنی گفت: نتایج پژوهشها به ویژه مطالعه موسسه عالی پژوهش نشان میدهد که در دوره سه ساله ۹۶ تا ۹۹، جمعیت زیر خط فقر بیش از دو برابر شده و این نیازمند گفتوگوهای جدی است و باید بررسی شود که چه عواملی موجبات ایجاد این شوک را فراهم کرده است؟! این استاد دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی با تاکید بر اینکه اکنون نیازمند گفتوگوهای ملی هستیم، ادامه داد: متأسفانه در برخی سطوح حتی نگاه به مسائل اجتماعی و اقتصادی نگاهی امنیتی پیدا کرده و این موجب میشود واکنشها خاموش بمانند و زمانی که اوضاع شکننده شد دیگر آن موقع، اعتراضات و واکنشها قابل پیشبینی و قابل جمع کردن نخواهد بود. وی اظهار کرد: این نحوه جهش جمعیت به زیر خط فقر در تاریخ بیش از صد ساله کشور بیسابقه بوده و این امر نیازمند آن است که از دهها زاویه به آن نگاه شود، سطح آگاهی عمومی و نظام آموزشی و تربیتی کشور باید به موضوعات کم‌اهمیت، پشت کند و در مقابل به مسائل مبتلابه و حیاتی در جامعه بنگرد.

□□□□□□ □□□□ 1400 □□□□ 11 □□□□□□ □□□□□□□□□□